

The Encyclopedia of Comparative Jurisprudence and Law

Comparative Analysis of Economic Law in Islamic and Non-Islamic Countries

Mahta Safe*¹

1. Department of Law, University of Guilan, Guilan, Iran

* Corresponding Author's Email: mahtasafe@gmail.com

ABSTRACT

Economic law, as one of the most significant branches of public law, has considerable impacts on economic development and social welfare. In this article, a comparative analysis of economic law in Islamic and non-Islamic countries will be undertaken. Drawing on various sources and research, this comparison will analyze aspects such as the banking system, economic development, environmental law, and business ethics. In conclusion, it can be said that economic law in Islamic and non-Islamic countries has significant differences stemming from distinct legal, cultural, and religious foundations. Research indicates these differences and their effects on the economic and social development of countries. Given these differences, it is essential to pay special attention to these aspects in the formulation and implementation of economic laws to achieve the best outcomes for sustainable development and social welfare.

Keywords: *Comparative Analysis, Economic Law, Islamic Countries, Non-Islamic Countries.*

تاریخ ارسال: ۱۳ آبان ۱۴۰۲
 تاریخ بازنگری: ۲۷ آذر ۱۴۰۲
 تاریخ پذیرش: ۱۲ دی ۱۴۰۲
 تاریخ چاپ: ۲۵ دی ۱۴۰۲

دانشنامه فقه و حقوق تطبیقی

بررسی تطبیقی حقوق اقتصادی در کشورهای اسلامی و غیر اسلامی

مهتا سیف*^۱

۱. گروه حقوق، دانشگاه گیلان، گیلان، ایران

* پست الکترونیک نویسنده مسئول: mahtasafe@gmail.com

چکیده

حقوق اقتصادی به عنوان یکی از مهمترین شاخه‌های حقوق عمومی، تأثیرات قابل توجهی بر توسعه اقتصادی و رفاه اجتماعی دارد. در این مقاله، به بررسی تطبیقی حقوق اقتصادی در کشورهای اسلامی و غیر اسلامی پرداخته خواهد شد. با توجه به منابع و پژوهش‌های انجام شده، این مقایسه از جنبه‌های مختلفی نظیر نظام بانکی، توسعه اقتصادی، حقوق محیط زیست و اخلاق تجاری مورد تحلیل قرار می‌گیرد. در نهایت، می‌توان گفت که حقوق اقتصادی در کشورهای اسلامی و غیر اسلامی تفاوت‌های زیادی دارد که ناشی از تفاوت در اصول و مبانی قانونی، فرهنگی و مذهبی است. پژوهش‌های انجام شده نشان‌دهنده این تفاوت‌ها و تأثیرات آن‌ها بر توسعه اقتصادی و اجتماعی کشورهاست. با توجه به این تفاوت‌ها، لازم است که در تنظیم و اجرای قوانین اقتصادی، به این نکات توجه ویژه‌ای شود تا بتوان بهترین نتایج را برای توسعه پایدار و رفاه اجتماعی حاصل کرد.

کلیدواژگان: بررسی تطبیقی، حقوق اقتصادی، کشورهای اسلامی، کشورهای غیر اسلامی.

(۲۰۲۳) بررسی شده‌اند، نشان‌دهنده معیارهایی برای ارزیابی عملکرد اقتصادی کشورها بر اساس اصول اسلامی است (AlQashouti & Shirazi, 2023).

از سوی دیگر، در کشورهای غیر اسلامی، توسعه اقتصادی بیشتر بر اساس معیارهای جهانی و شاخص‌های اقتصادی سنتی ارزیابی می‌شود. برای مثال، مطالعه‌ای توسط Khalfaoui و Guenichi (۲۰۲۱) نشان داد که اسلام به توسعه اقتصادی کمک می‌کند و شواهدی از کشورهای مسلمان عرب و غیر عرب را ارائه داد (Khalfaoui & Guenichi, 2021).

حقوق محیط زیست نیز یکی از جنبه‌های مهم حقوق اقتصادی است که در کشورهای اسلامی و غیر اسلامی تفاوت‌هایی دارد. طبق پژوهش انجام شده توسط Idllalène (۲۰۲۱)، کشف مجدد و احیای حقوق محیط زیست اسلامی نشان‌دهنده تأکید بر حفظ محیط زیست در تعالیم اسلامی است. این در حالی است که در کشورهای غیر اسلامی، قوانین محیط زیستی بیشتر بر اساس مقررات بین‌المللی و استانداردهای جهانی تنظیم می‌شوند (Idllalène, 2021).

اخلاق تجاری نیز یکی از مباحث مهم در حقوق اقتصادی است. در کشورهای اسلامی، اخلاق تجاری به شدت تحت تأثیر اصول اسلامی است. به عنوان مثال، Budiman (۲۰۲۰) در مطالعه‌ای به مدیریت سود و اخلاق تجاری اسلامی پرداخت و نشان داد که اصول اسلامی نقش مهمی در مدیریت سود و اخلاق تجاری دارد (Budiman, 2020).

در کشورهای غیر اسلامی، اخلاق تجاری بیشتر بر اساس قوانین داخلی و استانداردهای بین‌المللی تنظیم می‌شود. برای مثال، مطالعه‌ای توسط Wang و Djubaedi (۲۰۲۲) به سیستم ارزشی Pancasila و اسلام و اجرای آن در اقتصاد شریعت در اندونزی پرداخت و نشان داد که چگونه ارزش‌های محلی و مذهبی

حقوق اقتصادی به عنوان یکی از مهمترین شاخه‌های حقوق عمومی، تأثیرات قابل توجهی بر توسعه اقتصادی و رفاه اجتماعی دارد. در این مقاله، به بررسی تطبیقی حقوق اقتصادی در کشورهای اسلامی و غیر اسلامی پرداخته خواهد شد. با توجه به منابع و پژوهش‌های انجام شده، این مقایسه از جنبه‌های مختلفی نظیر نظام بانکی، توسعه اقتصادی، حقوق محیط زیست و اخلاق تجاری مورد تحلیل قرار می‌گیرد.

در کشورهای اسلامی، نظام بانکی عمدتاً بر اساس اصول شریعت اسلامی عمل می‌کند که شامل ممنوعیت ربا و تأکید بر مشارکت در سود و زیان است. طبق تحقیقاتی که توسط Bitar, Hassan و Hippler (۲۰۱۷) انجام شده است، عوامل تعیین‌کننده سرمایه بانک‌ها در سیستم‌های بانکی دوگانه (اسلامی و غیر اسلامی) متفاوت است (Bitar et al., 2017). آن‌ها در مطالعه‌ای دیگر (۲۰۱۸) به بررسی تصمیمات سرمایه‌ای بانک‌های اسلامی پرداختند و نشان دادند که این بانک‌ها بیشتر به اصول شریعت پایبند هستند (Bitar et al., 2018).

در کشورهای غیر اسلامی، نظام بانکی به طور عمده بر اساس بهره و سودآوری عمل می‌کند. براساس پژوهش Bakkar و Ogcem (۲۰۱۹)، رابطه بین دموکراسی و توسعه اقتصادی نشان می‌دهد که انتخابات و حاکمیت قانون تأثیر قابل توجهی بر توسعه اقتصادی دارد. این در حالی است که در کشورهای اسلامی، قوانین شریعت نیز نقش مهمی ایفا می‌کنند (Bakkar & Ogcem, 2019).

توسعه اقتصادی در کشورهای اسلامی و غیر اسلامی تحت تأثیر عوامل مختلفی قرار دارد. طبق مطالعه‌ای که توسط Abbas و Abdulrahman (۲۰۲۳) انجام شده است، کارهای علمی در زمینه حقوق اقتصادی اسلامی نشان‌دهنده موضوعات مرتبط و گسترده‌ای است که در این زمینه مورد بررسی قرار گرفته‌اند (Abbas & Abdulrahman, 2023). به عنوان مثال، شاخص‌های اسلامی که توسط AlQashouti و Shirazi

تا بتوان بهترین نتایج را برای توسعه پایدار و رفاه اجتماعی حاصل کرد.

مشارکت نویسندگان

در نگارش این مقاله تمامی نویسندگان نقش یکسانی ایفا کردند.

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر، هیچ‌گونه تضاد منافی وجود ندارد.

References

- Abbas, A., & Abdulrahman, M. M. (2023). About Scholarly Works in the Field of Islamic Economic Law: a Visualization of Related Topics. *Milkiyah Jurnal Hukum Ekonomi Syariah*, 2(1), 46-55. <https://doi.org/10.46870/milkiyah.v2i1.267>
- AlQashouti, B., & Shirazi, N. S. (2023). Islamicity Indices: An Extensive Systematic Literature Review. *Journal of Islamic Accounting and Business Research*, 15(2), 327-341. <https://doi.org/10.1108/jiabr-06-2022-0158>
- Bakkar, Y., & Ogcem, A. R. (2019). Democracy and Economic Development: Disentangling the Effect of Elections and Rule of Law. *Baltic Journal of European Studies*, 9(4), 173-205. <https://doi.org/10.1515/bjes-2019-0042>
- Bitar, M., Hassan, M. K., & Hippler, W. J. (2017). Determinants of Bank Capital in Dual Banking Systems. *SSRN Electronic Journal*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3062686>
- Bitar, M., Hassan, M. K., & Hippler, W. J. (2018). The Determinants of Islamic Bank Capital Decisions. *Emerging Markets Review*, 35, 48-68. <https://doi.org/10.1016/j.ememar.2017.12.002>
- Budiman, B. (2020). Profit Management and Islamic Business Ethics. *International Journal of Islamic Khazanah*, 10(2), 95-104. <https://doi.org/10.15575/ijik.v10i2.12032>
- Djubaedi, D., & Wang, L. (2022). The Value System of Pancasila and Islam and Their Implementation in Sharia Economics in Indonesia: A Conceptual-Qualitative Approach. *Hikmatuna Journal for Integrative Islamic Studies*, 8(2), 134-143. <https://doi.org/10.28918/hikmatuna.v8i2.6323>

می‌توانند بر اخلاق تجاری تأثیر بگذارند (Djubaedi & Wang, 2022).

در نهایت، می‌توان گفت که حقوق اقتصادی در کشورهای اسلامی و غیر اسلامی تفاوت‌های زیادی دارد که ناشی از تفاوت در اصول و مبانی قانونی، فرهنگی و مذهبی است. پژوهش‌های انجام شده نشان‌دهنده این تفاوت‌ها و تأثیرات آن‌ها بر توسعه اقتصادی و اجتماعی کشورهاست. با توجه به این تفاوت‌ها، لازم است که در تنظیم و اجرای قوانین اقتصادی، به این نکات توجه ویژه‌ای شود

- Idlallène, S. (2021). Rediscovery and Revival in Islamic Environmental Law. <https://doi.org/10.1017/9781108772082>
- Khalfaoui, H., & Guenichi, H. (2021). Does Islam Promote Growth: Evidence From Arab Muslim Countries and Non-Arab Muslim Countries. *International Journal of Law and Management*, 64(2), 206-224. <https://doi.org/10.1108/ijlma-07-2021-0166>